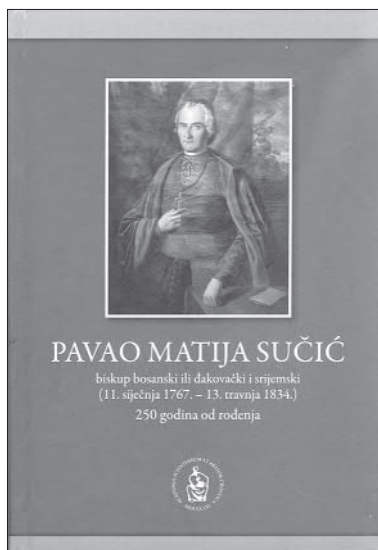

vane, no ipak danas sasvim prorijeđene osobine: mar, pronicljivost, samozataju, kršćansku skromnost... Radio je to vrlo pozorno, razmišljajući o značenju ljudi, mjesta i događaja, svjestan značaja uspomene na njih. Usuđujem se ponovno ustvrditi: naše male povijesti (često sačuvane baš na fotografijama) su gotovo neiscrpan izvor dokaza o nagomilano-me povijesnome i životnome iskustvu ovdašnje hrvatske zajednice. Moramo ih čim prije vrednovati i sačuvati. I u tome poslu prvi se nakladnik ove knjige ponio vrlo odgovorno i angažirano.

Posljednje poglavlje „Zapisi o knjigama suzavičajnika“ potvrđuje valorizacijska nagnuća Zvonimira Pelajića. Njegovi su osvrti, objavljeni u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata* i ovdašnjemu književnome časopisu *Nova riječ*. Pelajić je bio relevantan i pažljivi čitatelj, i u njega su urednici ove dvije periodike potpuno legitimno imali veliko povjerenje.

Pelajićev stil, možda bi bio zaključak nekih čitatelja ove knjige, iznimno je pogodan za karakteriziranje njegovih „Kronika“ kao lakoga štiva prevelikoga zaljubljenika u vlastito selo, bez pogleda i poznavanja u širine tematike o kojoj piše. Ipak, bilo bi oskvrnjujuće svrstati ga tamo. Predlažem drugačiju ocjenu njegova rada. Njega treba uzeti kao studentski primjer lokalnoga aktivista čije bilješke imaju makar regionalni značaj, a njihov sadržaj može poslužiti onima koji bi, priželjkujem, otkrili zabravljene, prašinom, paučinom – često i zaboravom – prekrivene škrinje mikropovijesti vojvođanskih Hrvata.

Marko Tucakov

Pavao Marija Sučić : biskup bosanski ili đakovački i srijemski (11. siječnja 1767. – 13. travnja 1834.) : 250 godina rođenja : zbornik radova s međunarodnog znanstvenog skupa održanog 15. prosinca 2017. u Đakovu i 8. ožujka u Subotici, ur. Franjo Šanjek, Pero Aračić (glavni urednik), Mirko Ćurić, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 2018., 211 str.

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, odnosno njezin Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Đakovu, u suradnji s nekoliko crkvenih i kulturnih institucija (Đakovačko-osječka nadbiskupija, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i Društvo hrvatskih književnika) organizirala je međunarodni znanstveni skup u čast važne crkvene osobe iz prve polovine 19. stoljeća, Pavla Sučića, koji je svojim djelovanjem kao svećenik i biskup, ostavio traga u Subotici, Stolnom Biogradu te na kraju u Đakovu. Zbornik radova, nastao na temelju predavanja sa

skupova održanih u Đakovu (15. prosinca 2017.) i Subotici (8. ožujka 2018.), donosi sedam vrijednih radnji o životu i djelu Pavla Sučića, ali i o okolnostima u kojima je Sučić djelovao u spomenutim mjestima njegova službovanja.

Nakon kratkog predgovora, prvi u nizu je rad mladog povjesničara Vladimira Nimčevića, pod naslovom „Izvori za povijest obitelji Sučić u Subotici (do kraja prve polovice 18. stoljeća)“ (str. 9-46). Nimčević u svom radu donosi pojedine izvore o obitelji Sučić, koristeći se građom subotičkog Povijesnog arhiva i Franjevačkog samostana u Subotici. Među ostalim, Nimčević donosi i prijepis diplome Leopolda I. o plemstvu obitelji Sučić. Vrijednost ovog rada je u donošenju niza arhivskih dokumenata, no kako su oni ovdje doneseni na latinskom jeziku (uz kraće prijevode), ipak ostaju nedostupni širem čitateljstvu. Bilo bi dobro kada bi se oni potpuno preveli s latinskog jezika.

Slijedi rad Roberta Skenderovića, višeg znanstvenog suradnika slavonskobrodске podružnice Hrvatskog instituta za povijest, pod naslovom „Kapetanska plemićka porodica Sučić u životu Subotice u 18. i 19. stoljeću“ (str. 47-70). Skenderovićev rad bavi se životom obitelji Sučić, prije svega u 18. stoljeću, posebno analizirajući prilike u dvjema generacijama Sučića (Luka Sučić st. i njegova braća, str. 52-60 i Druga generacija Sučića – Jakov, Juraj i Luka ml., str. 60-64). Skenderović se napose osvrće na ulogu Sučića u gradskom poglavarstvu Subotice kroz njihove različite funkcije. Tek na kraju svog rada, vrlo kratko Skenderović se bavi obitelji Sučić u 19. stoljeću.

Treći u nizu je rad Stjepana Beretića, župnika subotičke župe svete Terezije, gdje je Pavao Matija Sučić bio župnikom od 1804. do 1816. godine, pod naslovom „Subotički župnik Pavao Matija Sučić Pačirski 1804. – 1816.“ (str. 71-83). Beretić u svom radu piše o prilikama u subotičkoj župi za vrijeme i neposredno nakon gradnje župne crkve, te o prilikama kako je sam Pavao Matija Sučić izabran za župnika tada jedine subotičke župe. Ujedno, autor piše i o Sučićevoj mladosti. Beretić u svom članku središnje mjesto ipak ostavlja Sučićevu doprinosu subotičkoj župi, a to je uređenje crkve, odnosno gradnja oltara, orgulja i propovjedaonice, i gradnja župnog doma koji je dovršen 1809. godine (to je danas zgrada ordinarijata Subotičke biskupije).

Slijedi rad Katarine Čeliković, knjižničarske savjetnice u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, pod naslovom „Tragovi biskupa Sučića u literaturi njegova zavičaja“ (str. 85-99). Autorica je svoj rad podijelila u dvije cjeline. U prvoj cjelini, posebno promatrajući što o Sučiću govori zavičajna periodika počevši od *Nevena* do današnje *Hrvatske riječi*, autorica ističe crtice koje je periodika pisala o Sučiću unutar razdoblja nešto više od jednog stoljeća. U drugoj cjelini, rad promatra što se o Sučiću može pronaći u monografskim publikacijama i arhivskim zbirkama. Tako se podatci o Pavlu Matiji Sučiću mogu pronaći i kod povjesničara Istvána Katone, Vase Stajića (njegovom izdanju spjeva Grgura Peštalića), Petra Pekića, ali i u novijim radovima. Na kraju rada je kratak osvrt na građu o Sučićima u Povijesnom arhivu Subotice.

Peti u nizu je rad Ladislava Heke, profesora Pravnog fakulteta u Segedinu pod naslovom „Pavao Matija Sučić, stolnobiogradski i đakovački biskup iz roda bačkih Sučića Pačerskih“ (str. 101-159). Heka u svom radu na početku govori o određenim pojedinostima (o livanjskom podrijetlu obitelji Sučić, o samoj obitelji Sučić, o Kalačkoj nadbiskupiji). U središtu njegova rada je Sučićeva služba u Stolnom Biogradu, gdje je Pavao Matija Sučić biskupovao od 1827. (odnosno od preuzimanja službe 1828. godine) do 1830. godine. Heka navodi Sučićevu brigu za kler, svećenički pomladak, liturgiju i pastoral svojih vjernika u Stolnobiogradskoj biskupiji, ali piše i o Sučiću kao ljubitelju prirode. Tek na kraju svoga rada Heka piše nekoliko crtica o Sučićevoj službi u Đakovu, prije svega iz perspektive Stolnog Biograda.

Potom slijedi rad Mirka Čurića, potpredsjednika Društva hrvatskih književnika, pod naslovom „Biskup Pavao Sučić u djelima đakovačkih autora“ (str. 161-176). Čurić se u svom radu posebno bavi prikazom onoga što o Sučiću pišu autori koji su pisali o povijesti mjesne crkve poput Matije Pavića i Emerika Gašića, ali i posebnog svjedočanstva biskupa Strossmayera kojega je sam Sučić primio u đakovačko sjemenište. Pišući o Sučiću, Čurić želi i iskočiti iz „đakovačkih okvira“ te spominje tekst Nikole Andrića koji u spisu o Strossmayerovim prethodnicima govori ponešto i o Sučiću.

Na kraju dijela zbornika u kojem se nalaze radovi stoji zajednički rad Pere Aračića i Ante Pavlovića, pod naslovom „Matija Pavao Sučić bosanski ili đakovački i srijemski biskup“ (str. 177-204). Autori se u svom radu bave Sučićevim životom i djelatnošću, posebno prikazu-

jući njegov rad kroz prikaz njegovih kantskih vizitacija, te dekreta koje je izdavao nakon vizitacija ispravljajući ono što je potrebno u crkvama i župama. Također, u svom radu, Aračić i Pavlović, ističu njegovu posebnu brigu za glazbu i sjemenište, a ujedno se osvrću i na odnos Sučića i Strossmayera.

Na kraju zbornika nalazi se dodatak u kojem je značajna *Genealogija obitelji Sučić* koju su izradili Vladimir Nimčević i Robert Skenderović.

Pavao Sučić (1767. – 1834.), iz istoimene plemićke obitelji, ovim je zbornikom postao još jedna osoba iz galerije bačkih Bunjevaca Hrvata, čiji život i rad neće biti zaboravljeni. Važno je pisati o našim ljudima koji su u prošlosti gradili i radili za naš narod. Nažalost, još stojimo tako da o našim precima malo pišemo i malo znamo.

Dražan Skenderović

Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca, glavna urednica Milana Černelić, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju, FF-press i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Zagreb – Subotica, 2018., str. 689.

Zbornik radova iz područja etnologije pod nazivom *Tradicijska baština, identitet i migracije bačkih Hrvata Šokaca* djelo je osamnaestero autora, a nastala je kao plod etnoloških istraživanja među bačkim Šokcima triju generacija studenata etnologije i kulturne antropologije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u okviru kolegija *Prakse terenskih istraživanja* čija je nositeljica dr. sc. Černelić. Studenti su započeli svoja